	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	10/2-89
		Датум:
		13.10.2015.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Бисера Јевтић, ванредни професор
2. Др Зорица Станисављевић Петровић, ванредни професор
3. Др Бране Микановић, ванредни професор

2. Одлука Већа департмана за педагогију број 10/2-45 од 09. јуна 2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Марина Зоран Петковић
2. Година уписа на мастер академске студије
2014/2015
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије педагогије

III НАСЛОВ – МАСТЕР РАДА:

Партнерство породице и школе у циљу превенције вршњачког насиља

IV ПРЕГЛЕД -МАСТЕР РАДА:

Структура мастер рада састоји се из теоријског приступа проблему, методолошког приступа проблему истраживања, анализе и интерпретације резултата истраживања, закључних разматрања и прилога који представљају истраживачке инструменте. Теоријски оквир истраживања чине следеће целине:

I УВОД И ТЕОРИЈСКА ОРИЈЕНТАЦИЈА

1.ПРЕВЕНЦИЈА ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА

1.1.Појам вршњачког насиља

1.2.Појам превенције

1.3.Мере превенције и мере интервенције

1.3.1.Превентивни и интерветни програми за сузбијање вршњачког насиља

1.3.2.Практични примери превентивних и интервентних програма за сузбијање вршњачког насиља

1.4.Улога породице у превенцији вршњачког насиља

1.4.1.Појам породице

1.4.2.Породица као превентивни фактор вршњачког насиља

1.4.3.Породица у лавиринту вршњачког насиља

1.4.4.Начини укључивања родитеља у превентивни рад школе

1.5.Улога школе у превенцији вршњачког насиља

1.5.1.Појам школе

1.5.2.Школа у лавиринту вршњачког насиља

1.5.3.Наставници у лавиринту вршњачког насиља

1.5.4.Улога стручних сарадника у превенцији вршњачког насиља

2.ПАРТНЕРСТВО ПОРОДИЦЕ И ШКОЛЕ У ЦИЉУ ПРЕВЕНЦИЈЕ ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА

2.1.Појам партнерства .

2.2.Партнерство породице и школе

2.2.1.Разлози за успостављање партнерства породице и школе

2.2.2.Односи између наставника и родитеља у партнерству

2.2.3.Могуће улоге у партнерству породице и школе

2.2.4.Принципи партнерства породице и школе

2.2.5.Облици и методе партнерства породице и школе

2.2.6.Фактори који отежавају партнерство породице и школе

2.3.Партнерство породице и школе у циљу превенције вршњачког насиља

2.3.1.Партнерство породице и школе у превенцији конкретних облика вршњачког насиља

2.3.2.Партнерство породице и школе у превенцији вршњачког насиља међу девојчицама

2.4.Значај партнерства породице и школе у циљу превенције вршњачког насиља

2.5.Досадашња истраживања у Србији

2.6.Досадашња истраживања у другим земљама

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/2-89

Датум:

13.10.2016.

II МЕТОДОЛОШКА ОРИЈЕНТАЦИЈА

1. ПРОБЛЕМ ИСТРАЖИВАЊА
2. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА
3. ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА
4. ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА
5. ХИПОТЕЗЕ
6. ВАРИЈАБЛЕ
7. МЕТОДА ИСТРАЖИВАЊА
8. ПОПУЛАЦИЈА И УЗОРАК
9. ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА
10. СТАТИСТИЧКА ОБРАДА ПОДАТАКА

III РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА

1. Релијабилност инструмента
2. Факторска анализа
3. Однос наставника према родитељима у партнерству у циљу превенције вршњачког насиља
4. Заступљени облици партнерства наставника и родитеља у циљу превенције вршњачког насиља
5. Учесталост контаката наставника и родитеља у циљу превенције вршњачког насиља
6. Значај партнерства наставника и родитеља у циљу превенције вршњачког насиља
7. Предлози за успешније партнерство са родитељима у циљу превенције вршњачког насиља

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

ЛИТЕРАТУРА

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 - Упитник са скалом процене о ставовима наставника о сарадњи са родитељима у циљу превенције вршњачког насиља (CHCPII VN)

Закључак представља есенцијалну интегрисаност добијених резултата истраживања и теоријског дела рада.

Укупан број коришћених библиографских јединица у раду износи 76, од чега је коришћена у великој мери и инострана литература на енглеском и другим релевантним језицима. Рад садржи 18 табела.

Укупан број страница мастер рада, укључујући литературу и прилоге који представљају инструменте, износи 132.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

Живот детета у породици је, прва, највећа и незаменљива школа за дете. У породици дете стиче основна знања, вредности, прве моралне и радне навике, прва социјална искуства која се касније поласком у школи проширују. Може се рећи да породица даје темељ целокупног васпитања деце и да од ње зависи како ће се дете понашати у школи, у својој вршњачкој групи, тј. према другој деци. А како дете данас све више проводи своје време ван породице, односно током већег дела дана налази се у школи, то указује на неопходност постојања сарадње између ове две институције. Будући колико је вршњачко насиље сложен проблем неопходно је да ове две институције заједнички раде на његовом уклањању. Постојање сарадње може имати позитивне утицаје, под условом да се на квалитетан начин успоставља и спороводи. Како је партнерство спона између школе и породице, то је од општег интереса, и потребно је сваком детету. Партнерство подразумева да важну улогу у превенцији вршњачког насиља има како породица, тако и школа, односно наставници и стручни сарадници, који својим позитивним утицајима могу допринети смањивању дететовог неприхватљивог поступања. Савремена породица и школа су битни чиниоци који својим васпитним циљевима могу умногоме помоћи и жртвама, али и починиоцима вршњачког насиља.

Адекватним односима и интеракцијама између тих фактора може се доприносити смањену негативних последица, који су узроковани неусклађеним утицајима. Њиховим усаглашеним деловањем можемо дете лишити многих насилних облика понашања, а са друге стране, помажемо му у свестраном расту и развоју.

Сходно томе, предмет истраживања јесте *партнерство породице и школе у циљу превенције вршњачког насиља*.

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/2-89

Датум:

13.10.2015.

На основу формулисаног предмета истраживања постављен је истраживачки циљ на три нивоа:

1. *теоријски* – проучавањем литературе желео се сагледати значај партнерских односа наставника и родитеља у сфери превенције вршњачког насиља.

2. *сазнајни* – откривање ставова наставника о квалитету међусобног партнерства у циљу превенције вршњачког насиља.

3. *апликативни* – истицање значаја партнерства наставника и родитеља у циљу превенције вршњачког насиља.

Независне варијабле овог истраживања су:

1. *Тип школе у којој наставници предају*

2. *Године радног стажа*

Зависне варијабле : *Ставови наставника о њиховом партнерству са родитељима ученика у циљу превенције вршњачког насиља.*

Истраживање је спроведено на територији града Књажевца. Узорак чине 111 наставника основних и средњих школа.

Кориштене статистичке анализе:

1. *Kronbah Alfa тест за проверу поузданости инструмента,*
2. *Факторска анализа,*
3. *Величина узорка (N),*
4. *Аритметичка средина (M),*
5. *Стандардна девијација (СД),*
6. *t test,*
7. *F test,*

8. Ниво статистичке значајности – p ,

9. χ^2 квадрат тест са припадајућим параметрима df и p .

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Као што је више пута поменуто, школа је после породице окружење где деца проводе највише времена. Управо се због тога они сматрају основним факторима развоја личности и пресудним за спречавање појаве насиља међу децом. У складу са тим природно и потребно је да постоји склад и партнерство међу њима. Ово истраживање нам говори управо о тој сарадњи која се остварује између наставника и породице, ученика, у циљу превенције вршњачког насиља.

Што се тиче опште хипотезе, која гласи *“Претпоставља се да наставници и родитељи имају квалитето партнерство у циљу превенције вршњачког насиља”* у потпуности је потврђена. Показало се да је већина наставника спремна и мотивисана за рад са родитељима на смањивању појаве насиља. Ово је закључак на основу дефинисаних задатака, јер се у свим ајтемима показало да највећи број наставника позитивно скалира постављену тврдњу. Ово је веома важно, јер као што је истакнуто у теоријском приступу проблему, њихова сарадња је неопходна јер им је крајњи интерес заједнички, а то је решавање проблема вршњачког насиља.

Прва посебна хипотеза се односи на утврђивање релијабилности инструмента (утврђивање поседовања метријских карактеристика) која су кориштена приликом истраживања. На основу добијених података где вредност Кронбах алфа теста износи 0,859 закључено је да је инструмент изузетно поздан, и да је посебна хипотеза потврђена.

Друга хипотеза се односи на факторску анализу. Екстрахована су седам фактора. Именовање фактора представља следеће елементе: *партнерство наставника и родитеља, ангажованост наставника, непостојање партнерства, оптимална учесталост контаката наставника и родитеља, групни рад, одлагање решавање проблема, пребацивање одговорности*. У оквиру ових фактора сврстали су се сви ајтеми.

Трећа посебна хипотеза гласи: *“Претпоставља да наставници имају позитиван однос у партнерству са родитељима како би спречили насиље међу вршњацима”*. У овом случају, имамо позитивне резултате, јер добра већина испитаника сматра да су отворени за сарадњу, да воле сарађивати са њима, да имају равноправне и коректне односе, да им помажу око решавања насилничког понашања ученика. И ова хипотеза је потврђена, јер

мало више од половине испитника сматра да мотивишу родитеље за сарадњу и помажу им приликом партиципације у превентивним активностима. Овде је дошло до статистички значајне разлике за две тврдње: сматрам да су родитељи одговорни уколико не дође до адекватне сарадње приликом заједничког решавања вршњачког насиља и грађење атмосфере међусобног поверења у заједничком раду са родитељима у интересу жртава вршњачког насиља, као и насилних ученика. До ове статистичке значајности је дошло у одговорима наставника, али у односу на дужину радног стажа, али не и у односу на врсту школе у којој предају. Припадност основној или средњој школи у овом случају није показала постојање разлике између мишљења наставника. Када се ради о дужини радног стажа, у овим ајтемима, постоји разлика у њиховим ставовима, што значи да млађи и старији испитаници немају подједнако иста схватања. Овај податак није адекватан, јер би сви они требали да буду иницијатори сарадње, а да приликом те сарадње испољавају сарадничке особине како би квалитетно спречили појаву насиља над децом, без обзира на године радног стажа.

Оно што би могло бити интересантно сазнање јесте зашто је скоро половина испитаника одговорила да сарађује са родитељима само зато што је то део њиховог посла, с обзиром да су све ајтеме у оквиру овог задатка наставници позитивно скалирали. Противуречно је то да наставници у великом броју мотивишу родитеље за сарадњу, успостављају равноправне односе са њима, па се онда поставља питање да ли све то чине искључиво због обавезе или из стварне потребе да се успостави таква квалитетна интеракција међу њима. Нужно је да буде присутна истинска потреба за адекватном сарадњом јер лоши односи могу у било ком тренутку изазвати несугласице и конфликти међу њима, што ће резултирати неуспесима у погледу превенирања вршњачког насиља.

Четврта посебна хипотеза *"Претпоставља се да наставници најчешће користе родитељске састанке ради превенције вршњачког насиља"* није потврђена. Највећи број испитаника (45,9%) користи индивидуални облик сарадње, док се за родитељске састанке, као облик сарадње, определило њих 32. До овога је вероватно дошло због предности које нам индивидуални разговор нуди. Што се тиче статистичке значајности, разлике у одговорима испитаника постоје у односу на дужину радног стажа, а што се тиче врсте школе у којој раде, ту су одговори прилично уједначени и не варирају.

Пета посебна хипотеза - *“Претпоставља се да наставници са родитељима својих ученика ступају у контакт једном месечно”* – није прихваћена. Највећи број испитаника ступа у контакт само кад се јави насилно понашање ученика, што није позитиван податак. Мање испитаника од овога контактира више пута месечно, што је боље у односу на претходни податак. До статистичке значајности је дошло баш у наведеним ајтемима. Одговори испитаника су се опет разликовали у погледу година радног стажа, а не типа школе у којој раде. Најстарији испитаници су имали мање потврдних одговора.

Шеста посебна хипотеза гласи *“Претпоставља се да наставници увиђају значај партнерства са родитељима у циљу превенције вршњачког насиља”*. Ова хипотеза је дефинитивно потврђена, јер је већину ајтема, више од 80,0% испитаника позитивно је скалирало. У последњој хипотези не постоји статистички значајна разлика у одговорима испитаника ни у односу на дужину радног стажа, ни у односу на тип школе у којој предају наставници. Сви сматрају да је сарадња од пресудног значаја и за насилне ученике и за жртве, односно за превенирање насилних облика понашања, па у складу са тим и раде на њиховом побољшању и унапређивању.

Седма хипотеза *“Претпоставља се да наставници имају идеје за успешније партнерство у циљу превенције вршњачког насиља”* јесте потврђена. 88 испитаника од укупних 111 каже да има предлоге за боље и успешније партнерство у циљу превенције насиља међу вршњацима. Међутим, знатно мање су их навели. Зато се сматра да је могло бити више тих конкретних сугестија које би се директно тицале решавање наведеног проблема.

Сprovedено истраживање нам даје позитивне резултате у вези са сарадњом која се остварује између наставника који раде, како у основним тако и средњим школама, како млађих тако и оних старијих, са родитељима, у вези са спречавањем насилног понашања ученика. Битно је да велика већина схвата значај и неопходност блиских и конструктивних односа између тих двеју страна, тим пре што се проблеми васпитања у савременим околностима све више усложњавају. Због тога школа и породица заједно а и свака на свој начин посебно стоје пред све новијим изазовима, на које изоловано једна од друге не могу компетентно одговорити, већ само продуктивном сарадњом, допуњавањем и међусобним прожимањем. Сваки други пут био би тежи, али и по крајње исходе много ризичан.

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/2-89

Датум:

13.10.2015.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Мастер Рад под називом *Партнерство породице и школе у циљу превенције вршњачког насиља* у целини, како у теоријском тако и у методолошком делу, у потпуности је испунио постављени истраживачки циљ и истраживачке задатке. Анализа и интерпретација резултата истраживања, који су обрађени адекватним методолошким поступцима, указују на постојеће стање у области превенције вршњачког насиља, у овом случају партнерског односа породице и школе, што се посебно актуелизује данас у процесу реформи школског система. Тумачење и анализа резултата истраживања омогућавају сагледавање актуелног стања и пружају могућност за промене у делу имплементације програма посвећеним разматрању и објашњењу везе између вршњачке прихваћености, одбачености, социјално одговорног и агресивног понашања и усмерености ка вршњацима, с једне, партнерског утицаја породице и школе, с друге стране који су се на пољу повезаности превенције вршњачког насиља у школама других земаља показали изузетно успешним.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Да ли је теза урађена у складу са образложењем наведеним у пријави теме ДА

Да ли теза садржи све битне елементе ДА

По чему је теза оригиналан допринос науци ДА

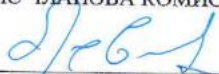
Недостаци тезе и њихов утицај на резултат истраживања НЕМА

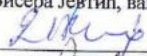
VI ПРЕДЛОГ:

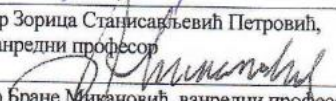
На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

- да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавна одбрана ДА
- да се мастер рад враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се мастер рад одбија НЕ

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Бисера Јевтић, ванредни професор

Др Зорица Станисављевић Петровић,
ванредни професор

Др Бране Микановић, ванредни професор